

VALUED ADDED TAX ANALYSIS IN CROATIA AND HUNGARY

ANALIZA POREZA NA DODANU VRIJEDNOST U HRVATSKOJ I MAĐARSKOJ

MLADINEO, Luka

Abstract: Value added tax as a general sales tax is the most significant indirect tax and is one of the most profitable revenues of the state budget. The European Union is working on taxes harmonization in order to facilitate doing business in the common market. The harmonization of the value added tax is one of the primary tasks of harmonization. Yet despite all this, there are differences from state to state. Therefore, the aim of this paper is to show the differences in the value added tax laws between Croatia and Hungary. In particular, the differences in the agricultural sector have been analyzed as the sector that is largely represented in the area along the common border.

Key words: value added tax, Croatia, Hungary, agricultural sector

Sažetak: Porez na dodanu vrijednost kao opći porez na promet predstavlja najznačajniji neizravni porez osim toga jedan je od najizdašnjih prihoda državnog proračuna. Europska unija radi na harmonizaciji poreza kako bi omogućila lakše poslovanje na zajedničkom tržištu. Harmonizacija poreza na dodanu vrijednost je jedan od primarnih zadataka kod harmonizacija. Ipak usprkos svemu tome postoje razlike od države do države. Stoga je i cilj ovog rada je prikazati razlike u zakonu o porezu na dodanu vrijednost između Hrvatske i Mađarske. Posebice se analizirale razlike u okviru poljoprivrednog sektora kao onog koji je u velikoj mjeri zastupljen na području uz zajedničku granicu.

Ključne riječi: porez na dodanu vrijednost, Hrvatska, Mađarska, poljoprivredni sektor

Author's data: Luka, Mladineo, mr.sc., Sveučilišni Odjel za stručne studije, Kopilica 5, Split, lmladine@oss.unist.hr

1. Uvod

Hrvatska i Mađarska kao članice Europske unije pripadaju zajedničkom otvorenom tržištu Europske unije. Osim toga dijele dugu zajedničku granicu te je osim mogućnosti kupnje proizvoda u susjednoj državi lako moguće i pokrenuti i poslovanje u susjednoj državi. Stoga ćemo u ovom radu prikazati koje su sličnosti i razlike u poreznom aspektu poslovanja poduzeća u Hrvatskoj i Mađarskoj. Poljoprivredni sektor odabran jer postoji povijesni značaj upravo u regijama koje se nalaze uz samu granicu Hrvatske i Mađarske i gdje je gore navedeno najizraženije. Na području poreza na dodanu vrijednost donesene su mnoge direktive s ciljem harmonizacije poreza na dodanu vrijednost u EU. EU direktive o PDV-u (Direktiva Vijeća 2006/112 / EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost) usklađuju PDV-a unutar područja EU-a i određuje da stope PDV-a u određenom rasponu. U nastavku ćemo vidjeti kolike su razlike u okviru poreza na dodanu vrijednost u analiziranim državama.

2. Dosadašnja istraživanja u Hrvatskoj i Mađarskoj

Dosadašnja istraživanja koja su se provodila na području oporezivanja rijetko su vodila uspoređivanju poreznih sustava dvije države ovdje ćemo dati kratki prikaz nekih dosada objavljenih istraživanja.

Tesche (2001) u časopisu Porezna harmonizacija ili konkurencija?: Hrvatska i susjedne zemlje analiziraju kompletni porezni sustav Hrvatske i druge države uključujući Mađarsku. U ovom radu analiziraju teoriju i noviju povijest usklađivanja poreza i konkurencije u zemljama OECD-a.

Zaključak je rada, iako su hrvatske porezne stope u skladu sa susjednim zemljama, ukupni porezi čine mnogo veći dio BDP-a. To je uglavnom zbog neizravnih poreza, ili PDV-a i trošarina. Međutim, Mađarska je udaljena samo 2 sata od Zagreba. Kod odredišnog PDV-a pitanje je više od različitih stopa. Sve dok kupci dobiju povrat za kupnju u drugoj zemlji, prekogranična kupovina će biti jeftinija nego u matičnoj zemlji i nastaviti će se.

Hurduzeu; Lazar (2014) u radu Fiskalni prihodi u Europskoj uniji. Usporedna analiza zaključena iako postoje mnoge razlike među državama članicama, također se mogu primijetiti sličnosti u pogledu fiskalnih struktura i općih trendova, poput važnosti PDV-a u ukupnim fiskalnim prihodima. Hrvatska je po trendovima u oporezivanju sličnija sličnija Mađarskoj, ali i nego ostalim državama u Europskoj uniji.

3. Usporedba poreznih prihoda u Hrvatskoj i Mađarskoj

Porezni sustav svake države se zasniva na dvije skupine poreza sa jedne strane su to izravni porezi poput poreza na dohodak i poreza na dobit, a s druge strane neizravni porezi gdje prvenstveno dominira porez na dodanu vrijednost. Kako nam je u ovom radu smisao dati usporedbu mogućnosti poslovanja poduzeća iz Hrvatske i Mađarske fokusirati ćemo se na neizravne poreze i to poglavito na porez na dodanu vrijednost. Usporedbu Hrvatske i Mađarske smo odabrali jer se radi o dvije susjedne države koje

što se tiče poljoprivrednih uvjeta imaju dosta sličnosti isto tako kao članice Europske unije imaju zajedničko tržište. Prikazat ćemo kolika je sličnost poreznog sustava u te dvije članice Europske unije.

Udio ukupnih poreznih prihoda u BDP-u										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Hrvatska	36,8	36,4	36,1	35,2	35,9	36,6	36,7	37,3	37,8	37,8
Mađarska	39,6	39,2	37,4	36,8	38,5	38,1	38,3	38,8	39,3	38,3

Tablica 1 Udio ukupnih poreznih prihoda u BDP-u

Iz tablice broj 1 vidljivo je da je udio ukupnih poreznih prihoda u BDP-u nešto viši u Mađarskoj nego u Hrvatskoj.

Neizravni porezi predstavljaju najznačajniji oblik u manje razvijenijim državama Europske unije pa tako i u Mađarskoj i Hrvatskoj.

Udio prihoda od poreza na dodanu vrijednost u BDP-u										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Hrvatska	11,8	11,2	11,6	11,3	12,3	12,7	12,5	12,8	12,9	13,2
Mađarska	7,7	8,3	8,6	8,5	9,2	9,0	9,4	9,6	9,5	9,3

Tablica 2. Udio prihoda od poreza na dodanu vrijednost u BDP-u[1]

Iz tablice broj 2 vidljivo je da iako je udio ukupnih poreznih prihoda u Mađarskoj veći nego u Hrvatskoj, udio prihoda od Pdv-a u Hrvatskoj je značajno veći nego u Mađarskoj.

4. Usporedba poreza na dodanu vrijednost u Hrvatskoj i Mađarskoj

Porezni obveznik poreza na dodanu vrijednost Hrvatskoj su sve pravne i fizičke osobe koje samostalno obavlja bilo kakvu gospodarsku djelatnost, bez obzira na svrhu ili rezultate te djelatnosti.

Porezna osnovica kod poreza na dodanu vrijednost je naknada za isporučena dobra ili obavljene usluge. [2]

Standardna stopa PDV-a u Hrvatskoj iznosi 25%. Hrvatska ima i dvije snižene stope od 5 i 13%.

Snižena stopa od 5% primjenjuje se na: kruh, mlijeko, farmaceutske proizvode (samo odobreni lijekovi koje propiše liječnik); medicinska oprema; knjige; dnevne novine (s manje od 50% reklamnog sadržaja); znanstveni časopisi, kino ulaznice.

Snižena od 13% primjenjuje se na: isporuku vode, novine (osim dnevnih novina s manje od 50% reklamnog sadržaja), periodične publikacije (časopisi koji nisu časopisi sa znanošću s manje od 50% reklamnog sadržaja), ulaznice za koncerte, hotelski smještaj, jestiva ulja i masti, isporuka električne energije, dječja auto sjedalice, hranu za bebe i prerađenu hranu na žitaricama za dojenčad i malu djecu, prikupljanje miješanog komunalnog otpada, biorazgradivi komunalni otpad i odvojeno prikupljanje otpada prema posebnom propisu, urne i lijesovi, sadnice i sjemenke, gnojiva i pesticidi i drugi agrokemijski proizvodi i hrana za životinje, osim hrane za kućne ljubimce. [3]

Porezni obveznici PDV-a u Mađarskoj su sve osobe ili organizacije koje obavljaju pravne radnje i u svoje ime obavljaju bilo koju gospodarsku djelatnost.

Porezna osnovica je slična kao u Hrvatskoj naknada za isporučenu robu ili obavljene usluge.

Standardna stopa PDV-a u Mađarskoj je 27%. Mađarska ima i dvije snižene stope od 5% i 18%.

Snižena stopa od 18% primjenjuje se na: mlijeko, mliječne proizvode, aromatizirane mliječne proizvode koji sadrže žitarice, brašno, ulaz na određene koncerte na otvorenom, hotelski smještaj, usluge restorana.

Snižena stopa od 5% primjenjuje se na: žive i zaleđene svinje, domaće goveda, ovce i koze, farmaceutske proizvode (namijenjene ljudskoj uporabi); medicinska oprema za osobe s invaliditetom; knjige (isključujući e-knjige), novine i časopisi; područje socijalnog stanovanje, grijanje, građevinski materijal za novu zgradu. [4]

Stopa poreza na dodanu vrijednost u Mađarskoj je najveća u Europskoj uniji, dok je stopa u Hrvatskoj po visini na drugom mjestu zajedno s Danskom i Švedskom.

Poljoprivredni sektor i u Hrvatskoj i Mađarskoj na neki način ima posebni status u okviru sustava poreza na dodanu vrijednost to se očituje jer se i u jednoj i u drugoj državi na pojedine proizvode i usluge iz Poljoprivrednog sektora primjenjuje snižena stopa poreza na dodanu vrijednost.

Može se konstatirati da je Mađarska u tom području ipak korak ispred Hrvatske jer osim što je snižena stopa na pojedine poljoprivredne proizvode uvedena znatno ranije. U Hrvatskoj je naime stupila na snagu tek 01.01.2017. godine obuhvaća i znatno veći broj proizvoda i usluga koji se oporezuju tom stopom.

5. Zaključak

U današnjem globaliziranom svijetu oporezivanja u svakoj državi ovisi o globalnim trendovima što se poglavito odnosi na države koje se članice ekonomskih ili političkih zajednica. Kada uz to za primjer uzmemo još dvije susjedne države onda je ta problematika još izraženija. Poslovanje u drugim državama više nije rezervirano

samo za multinacionalne kompanije već je ono dostupno i malim poduzećima. Stoga gledano iz perspektive poreznih obveznika poreza na dodanu vrijednost poglavito onih iz poljoprivrednog sektora poduzeća iz Mađarske, a i mnogih drugih država članica EU su bili u povlaštenom položaju u odnosu na Hrvatska poduzeća. Izmjenama zakona o porezu na dodanu vrijednost koje su stupile na snagu 2017. godine hrvatski porezni obveznici su konačno došli u konkurentniji položaj na zajedničkom tržištu EU. Nedostatak samog istraživanja je što nisu uključeni financijski pokazatelji to je moguće postići kroz statističku analizu financijskih pokazatelja poduzeća iz analiziranih država.

6. Literatura

- [1] Dr. Jean Tesche, *Tax Harmonization or Competition: Croatia and Neighboring Countries*, 41st ERSA Conference, Zagreb 2001,
- [2] G. Hurduzeu, M. Lazar, *Fiscal Revenues in the European Union. A Comparative Analysis*, The Romanian Economic Journal 2014 SSN (online) 2286-2056
- [3] *Taxation trend in the European Union Data for the EU States, Island and Norway 2019 Edition*, Taxation and Customs Union
- [4] *Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost*, Narodne novine 41/2017, ISSN 1333-9273, Zagreb
- [5] *Zakon o porezu na dodanu vrijednost*, Narodne novine 115/2016, ISSN 1333-9273, Zagreb
- [6] https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxDetails.html?id=321/1577833200

Photo 053. Duge kose / Long hair